Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

7 май 2020 година*

„Преюдициално запитване — Регламент (ЕС) № 1215/2012 — Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси — Нотариуси, действащи в рамките на производства по принудително изпълнение въз основа на автентичен документ — Несъстезателно производство — Принцип на недопускане на дискриминация — Член 18 ДФЕС — Право на справедлив съдебен процес — Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз“

По съединени дела C-267/19 и C-323/19

с предмет преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Trgovački sud u Zagrebu (Търговски съд Загреб, Хърватия) с актове от 20 март 2019 г. (C-267/19) и от 8 април 2019 г. (C-323/19), постъпили в Съда съответно на 28 март и 18 април 2019 г., в рамките на производствата по дела

Parking d.o.o.

срещу

Sawal d.o.o. (C-267/19),

и

Interplastics s. r. o.

срещу

Letifico d.o.o. (C-323/19),

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: M. Safjan, председател на състава, C. Toader (докладчик) и N. Jääskinen, съдии,

генерален адвокат: M. Bobek,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за PARKING d.o.o., от M. Kuzmanović, odvjetnik,

* Език на производството: хърватски.

– за Interplastics s.r.o., от M. M. Praljak, odvjetnik

– за хърватското правителство, от G. Vidović Mesarek, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от M. Wilderspin и M. Mataija, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делата да бъдат разгледани без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 6, параграф 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), на член 18 ДФЕС, на Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1), както и на решения от 9 март 2017 г., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199), и Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193).

2 Запитванията са отправени в рамките на два спора, единият между Parking d.o.o. и Sawal d.o.o., и другият между Interplastics s.r.o. и Letifico d.o.o. по повод на искания за събиране на неплатени вземания.

Правна уредба

ЕКПЧ

3 Член 6 от ЕКПЧ („Право на справедлив съдебен процес“) предвижда в параграф 1:

„Всяко лице при определянето на неговите граждански права и задължения или при наличието на каквото и да е наказателно обвинение срещу него има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона. […]“.

Правото на Съюза

Регламент (ЕО) № 805/2004

4 Член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания (ОВ L 143, 2004 г., стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 3) гласи:

„Настоящият регламент се прилага за решения, съдебни спогодби и публични документи по безспорни вземания.

Вземането се счита за „безспорно“, когато:

а) длъжникът е изразил съгласие, като го е признал чрез споразумение, което е било одобрено от съда или сключено пред съда в хода на съдебното производство; или

б) длъжникът никога не е възразил по отношение на това съгласно правилата на процедурата на държавата членка по произход, в хода на съдебната процедура; или

в) длъжникът не се явил или не е представен на съдебно заседание по отношение на това вземане, след като първоначално е оспорил вземането, в хода на съдебния процес, доколкото това поведение представлява конклудентно признаване на вземането или от доказаните от кредитора факти по правото на държавата членка по произход; или

г) длъжникът изрично го е признал в публичен документ“.

Регламент (ЕС) № 1215/2012

5 Съображения 4 и 10 от Регламент № 1215/2012 предвиждат:

„(4) Някои различия между националните норми, които са приложими по отношение на компетентността и признаването на съдебни решения, затрудняват гладкото функциониране на вътрешния пазар. Затова от съществено значение са разпоредбите за уеднаквяване на правилата по спорове за компетентност по граждански и търговски дела и за осигуряване на бързо и опростено признаване и изпълнение на съдебни решения, постановени в държава членка.

[…]

(10) В приложното поле на настоящия регламент следва да се включват всички основни граждански и търговски дела с изключение на някои ясно определени дела […]“.

6 Съгласно член 1, параграф 1 от този регламент:

„Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, данъчни, митнически или административни дела, нито отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт (acta iure imperii)“.

7 В член 2, буква а) от посочения регламент се съдържа определение на понятието „съдебно решение“, а именно „всяко съдебно решение, постановено от съд или правораздавателен орган на държава членка, както и да се нарича съдебното решение, включително декрет, разпореждане, решение или заповед за изпълнение, както и решение за определяне на разноските от служител на съда“.

8 Член 3 от същия регламент гласи:

„За целите на настоящия регламент понятието „съд“ включва следните органи, доколкото те са компетентни по въпросите, които попадат в приложното поле на настоящия регламент:

а) в Унгария — при бързи производства за платежни нареждания (fizetési meghagyásos eljárás) — нотариуса (közjegyző);

б) в Швеция — при бързи производства за платежни нареждания (betalningsföreläggande) и оказване на помощ (handräckning) — органа по изпълнението (Kronofogdemyndigheten)“.

Хърватското право

Законът за принудителното изпълнение

9 Член 1 от Ovršni zakon (Закон за принудителното изпълнение, Narodne novine, бр. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 и 73/17) оправомощава нотариусите да провеждат принудително изпълнение на вземания въз основа на „автентичен документ“, издавайки разпореждане за принудително изпълнение, което е равносилно на изпълнително основание, без изричното съгласие на длъжника.

10 Съгласно член 57, параграф 1 от Закона за принудителното изпълнение длъжникът в изпълнителното производство може да подаде възражение срещу разпорежданията за принудително изпълнение, постановени въз основа на автентичен документ в срок от осем дни, а при спорове относно менителници и чекове — в срок от три дни, освен ако оспорва само решението относно разноските по производството.

11 Член 58, параграф 3 от този закон предвижда:

„Когато разпореждането за принудително изпълнение е оспорено изцяло или само в частта му, в която е разпоредено на длъжника да плати вземането, съдът, пред който е подадено възражението, отменя разпореждането за принудително изпълнение в частта му, в която е разпоредено принудителното изпълнение, и отменя постановените мерки, като производството продължава съгласно правилата, приложими при подаване на възражение срещу заповед за плащане, а ако не е териториално компетентен да предприеме тези действия, сезира компетентния по делото съд“.

Гражданският процесуален закон

12 Текстът на член 446 от Zakon o parničnom postupku (Гражданският процесуален закон, Narodne novine, бр. 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 70/19), който урежда заповедта за плащане, е следният:

„Когато искането в молбата се отнася до вземане за изискуеми парични суми и това вземане е установено с автентичен документ, приложен към оригинала на молбата или към заверен препис от нея, съдът издава на ответника заповед за изпълнение на посоченото искане [заповед за плащане].

В молбата за издаване на заповед за плащане молителят трябва да уточни причините, поради иска да се издаде такава заповед, а не разпореждане за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ. Ако съдът прецени, че изтъкнатите от молителя съображения не обосновават интереса му от издаване на заповед за плащане, той отхвърля молбата като недопустима.

Счита се, че молителят има правен интерес от издаването на заповед за плащане, когато ответникът е установен в чужбина или когато преди това е оспорил вземането, съдържащо се в автентичния документ.

Съдът издава заповед за плащане и когато молителят не е поискал такава заповед в молбата си, ако последната отговаря на всички условия за издаване на заповед за плащане“.

Споровете в главните производства и преюдициалните въпроси

Дело C-267/19

13 На 25 април 2016 г. дружеството Parking, установено в Хърватия, инициира пред нотариус, който упражнява дейността си в тази държава членка, производство по принудително изпълнение срещу дружеството Sawal, учредено по словенското право. Производството се основава на „автентичен документ“, а именно извлечение от заверени счетоводни отчети, удостоверяващо наличието на вземане.

14 На 23 май 2016 г. нотариусът издава разпореждане за принудително изпълнение, с което разпорежда на Sawal да плати претендираното вземане в размер на 100 хърватски куни (HRK) (около 15 EUR), заедно с лихви за забава, както и разноските по производството в размер на 1 741,25 HRK (около 260 EUR) в осемдневен срок. На 9 февруари 2017 г. Sawal е уведомено за молбата и за разпореждането за принудително изпълнение.

15 Sawal подава възражение срещу това разпореждане в определения срок пред Trgovački sud u Zagrebu (Търговски съд Загреб, Хърватия).

16 Според запитващата юрисдикция от решения от 9 март 2017 г., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) и Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), е видно, че в Хърватия нотариусите, действащи в рамките на предоставените им от националното право правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на „автентичен документ“, не попадат в обхвата на понятието „съд или правораздавателен орган“ по смисъла на Регламент № 805/2004 и Регламент № 1215/2012.

17 Тази юрисдикция отбелязва, че производството, предшествало издаването на разпореждането за принудително изпълнение няма състезателен характер и че съгласно цитираната в предходната точка съдебна практика това разпореждане е било издадено от нотариус, а не от юрисдикция. Ето защо тя счита, че не може да продължи производството по възражение, с което е сезирана, тъй като разпореждането за принудително изпълнение е било постановено от орган, който явно няма компетентност в производство по принудително изпълнение, което накърнява основните принципи на правото на Съюза.

18 Поради това посочената юрисдикция счита, от една страна, че вследствие на посочените по-горе решения хърватските физически или юридически лица са поставени в по-неблагоприятно положение в сравнение с физическите или юридическите лица от други държави членки, доколкото издадените от нотариусите в Хърватия разпореждания за принудително изпълнение не се признават в другите държави — членки на Европейския съюз, нито като европейски изпълнителни основания с оглед на Регламент № 805/2004, нито като съдебни решения с оглед на Регламент № 1215/2012. Впрочем такава разлика в третирането на хърватските физически или юридически лица в сравнение с тези от другите държави членки представлява дискриминация, забранена от член 18 ДФЕС.

19 От друга страна, запитващата юрисдикция изтъква, че липсата на състезателен характер на производство по принудително изпълнение въз основа на автентичен документ, образувано пред нотариус, също може да представлява нарушение на правото на ефективни правни средства за защита, предвидено в член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

20 Освен това тази юрисдикция изтъква наличието на различни практики на хърватските съдилища по отношение на компетентността на нотариусите в рамките на производство по принудително изпълнение, образувано въз основа на „автентичен документ“ в зависимост от това дали ответниците са физически или юридически лица, установени в Хърватия или в друга държава членка.

21 При тези обстоятелства Trgovački sud u Zagrebu (Търговски съд Загреб) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Съответства ли разпоредба от националното законодателство[, каквато е] член 1 от [Закона за принудителното изпълнение] — с която нотариусите се оправомощават да провеждат принудително изпълнение на вземания въз основа на автентичен документ, издавайки разпореждане за принудително изпълнение, като изпълнително основание, без изричното съгласие на длъжника, който е установено в [Хърватия] юридическо лице — на член 6, параграф 1 от ЕКПЧ и на член 18 ДФЕС, предвид решения [от 9 март 2017 г., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) и от 9 март 2017 г., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193)]?

2) Може ли тълкуването [...] в решения [от 9 март 2017 г., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) и от 9 март 2017 г., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193)], да се приложи [по настоящото дело,] и по-специално трябва ли Регламент № 1215/2012 да се тълкува в смисъл, че в Хърватия нотариусите, действащи в рамките на предоставените им от националното право правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на „автентичен документ“, в които длъжниците са установени в други държави — членки на Европейския съюз, юридически лица, не попадат в обхвата на понятието „съд или правораздавателен орган“ по смисъла на този регламент?“.

Дело C-323/19

22 На 4 февруари 2019 г. Interplastics, установено в Словакия, инициира производство по принудително изпълнение срещу Letifico, дружество, учредено по хърватското право, пред нотариус, който упражнява дейността си в Хърватия, като производството се основава на „автентичен документ“, а именно списък с фактури, които са издадени на 11 декември 2018 г. и удостоверяват наличието на вземане на Interplastics срещу Letifico в размер на 17 700 EUR, чиято равностойност е в хърватски куни, заедно със законната лихва и разноски по производството в размер на 7 210,80 HRK (около 968 EUR).

23 Същия ден нотариусът издава разпореждане за принудително изпълнение, с което разпорежда на Letifico да плати сумата по посоченото вземане в срок от осем дни. Молбата за принудително изпълнение и разпореждането за принудително изпълнение са съобщени на Letifico на 13 февруари 2019 г.

24 Последното подава възражение срещу това разпореждане в определения срок, като оспорва както основанието, така и размера на вземането.

25 Тъй като има същите съмнения като изложените по дело C-267/19, Trgovački sud u Zagrebu (Търговски съд Загреб) решава да спре производството и да постави на Съда същите преюдициални въпроси като повдигнатите по това дело.

26 На 27 май 2019 г. председателят на Съда съединява дела C-267/19 и C-323/19 за целите на устната фаза на производството и на съдебното решение.

По преюдициалните въпроси

Относно компетентността на Съда

27 За да се установи компетентността на Съда да отговори на преюдициалните въпроси, следва да се провери дали главните производства имат връзка с правото на Съюза. В това отношение е необходимо да се отбележи, че подобно на делото, по което е постановено решение от 9 март 2017 г., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), запитващата юрисдикция е сезирана с две възражения срещу постановените от нотариуси разпореждания за принудително изпълнение с цел събиране на вземания.

28 В хипотезата на прилагане на Регламент № 1215/2012 при приключването на такива производства по възражение по принцип се постановяват съдебни решения, които могат да бъдат признати и изпълнени в друга държава членка. При това положение връзката с правото на Съюза, която обосновава компетентността на Съда да отговори на поставените от запитващата юрисдикция въпроси, би могла да се изведе от приложимостта в случая на този регламент (вж. в този смисъл решение от 25 май 2016 г., Meroni, C-559/14, EU:C:2016:349, т. 44).

29 В това отношение следва да се отбележи, от една страна, че производства за събиране на вземане като тези по главното производство по същество спадат към понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012.

30 От друга страна, що е отнася до чуждестранния елемент, от наличието на който е обусловена приложимостта на този регламент (вж. в този смисъл решение от 14 ноември 2013 г., Maletic, C-478/12, EU:C:2013:735, т. 26), следва да се приеме за установено, че по дело C-267/19 седалището на длъжника е в Словения. За разлика от това по дело C-323/19 седалището на дружеството взискател е в държава членка, различна от Хърватия, в случая Словакия, като останалите обстоятелства по делото на пръв поглед са в пределите на Хърватия.

31 При това положение, без да повдига формално възражение за липса на компетентност на Съда поради липса на чуждестранен елемент по последното дело, Комисията иска да се установи дали Регламент № 1215/2012 се прилага в хипотезата, при която само взискателят е установен в държава членка, различна от държавата на сезирания съд.

32 В това отношение следва да се отбележи, че разглеждайки в практиката си международния характер на дадено правоотношение, Съдът многократно се е позовавал на „съответното местоживеене на страните по спора“, без да прави разграничение между тяхното качество в производството (вж. в този смисъл решение от 1 март 2005 г., Owusu, C-281/02, EU:C:2005:120, т. 25 и 26).

33 Макар в съображения 3 и 26 от Регламент № 1215/2012 да не се съдържа определение на използваното понятие „трансграничните съдебни спорове“ следва да се отбележи, че член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за създаване на процедура за европейска заповед за плащане (ОВ L 399, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 9, стр. 108) определя еквивалентното понятие „трансграничен случай“ като случай, при който поне една от страните има местоживеене или обичайно пребивава в държава членка, различна от държавата членка на сезирания съд.

34 Въз основа на посочената разпоредба Съдът е приел, че доколкото седалището на заявителя в заповедно производство е в държава членка, различна от тази на сезирания съд, спорът има трансграничен характер и следователно попада в приложното поле на Регламент № 1896/2006 (вж. в този смисъл решение от 19 декември 2019 г., Bondora, C-453/18 и C-494/18, EU:C:2019:1118, т. 35).

35 Това тълкуване на член 3, параграф 1 от Регламент № 1896/2006 по принцип служи и за установяване на трансграничния характер, а следователно и на чуждестранния елемент на спор за целите на прилагането на Регламент № 1215/2012. Всъщност, тъй като и двата регламента са от областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранични последици, следва да се хармонизира тълкуването на еквивалентните понятия, които законодателят на Съюза е използвал в тези регламенти.

36 От изложеното по-горе следва, че Регламент № 1215/2012 е приложим и в двете главни производства и поради това представлява връзката на тези дела с правото на Съюза.

37 Следва също да приеме, че макар поставените от запитващата юрисдикция въпроси да се отнасят отчасти до член 6, параграф 1 от ЕКПЧ, той по същество съответства на член 47 от Хартата, който Съдът е компетентен да разгледа при спазване на разпоредбите на член 51, параграф 1 от нея, когато държавите членки прилагат правото на Съюза (вж. в този смисъл определение от 11 април 2019 г., Hrvatska radiotelevizija, C-657/18, непубликувано, EU:C:2019:304, т. 28).

38 В случая запитващата юрисдикция, сезирана със спорове, попадащи в приложното поле на Регламент № 1215/2012, иска да се установи дали национална правна уредба, която оправомощава нотариусите да издават разпореждания за принудително изпълнение в производства по принудително изпълнение въз основа на автентичен документ, провеждани преди сезирането ѝ, не накърнява основните принципи на правото на Съюза, и по-специално принципа на недопускане на дискриминация, предвиден в член 18 ДФЕС, както и правото на ефективни правни средства за защита, предвидено в член 47 от Хартата.

39 Доколкото според запитващата юрисдикция съвместимостта на посочената национална правна уредба с основните принципи на правото на Съюза може да повлияе, макар и непряко, върху признаването и изпълнението в други държави членки на съдебните решения, постановени от посочената юрисдикция в производство по възражение срещу издадено от нотариус разпореждане, Съдът е компетентен да разгледа преюдициалните въпроси с оглед на член 47 от Хартата и на член 18 ДФЕС.

По същество

40 Съгласно постоянната съдебна практика в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда последният трябва да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. От тази гледна точка Съдът следва евентуално да преформулира въпросите, които са му зададени (вж. решения от 4 септември 2014 г., eco cosmetics и Raiffeisenbank St. Georgen, C-119/13 и C-120/13, EU:C:2014:2144, т. 32 и от 12 декември 2019 г., Instituto Nacional de la Seguridad Social (Добавка към пенсията на майки), C-450/18, EU:C:2019:1075, т. 25).

41 За да се даде полезен отговор на запитващата юрисдикция, следва да се отбележи, че във връзка с позоваването от тази юрисдикция на решение от 9 март 2017 г., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199), делото, по което е постановено това решение, се отнася до Регламент

№ 805/2004. В случая обаче двете разглеждани вземания не са „безспорни“ по смисъла на член 3 от този регламент, тъй като са били оспорени пред посочената юрисдикция. Следователно Регламент № 805/2004 не е приложим ratione materiae.

42 При това положение следва да се приеме, че с двата си въпроса, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали в хипотезата, при която постановените от нея съдебни решения попадат в приложното поле на Регламент № 1215/2012, член 18 ДФЕС и член 47 от Хартата трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, която оправомощава нотариусите, действащи в рамките на предоставените им правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на автентичен документ, да издават разпореждания за принудително изпълнение, които, както е видно от решение от 9 март 2017 г., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), не могат да бъдат признати и изпълнени в друга държава членка.

43 Що се отнася до обхвата на последното решение, следва да се уточни най-напред, че Съдът се е произнесъл само относно качеството „съд или правораздавателен орган“ на нотариусите в Хърватия, действащи в рамките на предоставените им със Закона за принудителното изпълнение правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на автентичен документ, и следователно относно признаването и изпълнението на основание Регламент № 1215/2012 на издадените в тези производства разпореждания, без да се поставя под съмнение спецификата на хърватския правен ред в това отношение.

44 В същото решение обаче Съдът не се е произнесъл по компетентността на тези нотариуси да издават разпореждания за принудително изпълнение в производствата по принудително изпълнение, нито се е произнесъл в смисъл, че Регламент № 1215/2012 забранява провеждането на този вид производства.

45 На първо място, що се отнася, до тълкуването на член 18 ДФЕС, приложим в случая при липсата на други конкретни разпоредби относно недопускането на дискриминация в рамките на Регламент № 1215/2012, следва най-напред да се приеме за установено, че Законът за принудителното изпълнение не въвежда различно третиране в зависимост от критерия за гражданство.

46 Всъщност, както е видно от данните от представената пред Съда преписка, взискателят, независимо дали е чуждестранно или местно лице и дали е юридическо или физическо лице, трябва да се обърне към нотариус, за да поиска издаване на разпореждане за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ. Издадените в резултат на тези производства разпореждания не могат да бъдат признати и изпълнени в друга държава членка въз основа на Регламент № 1215/2012, при това независимо от критерия за гражданство на страните.

47 По-нататък, този извод не може да се постави под въпрос от обстоятелството, че по отношение на разпореждания, издавани от нотариуси на други държави членки, които изрично са квалифицирани като „съд“ в член 3 от Регламент № 1215/2012, се прилага предвиденият в този регламент режим на признаване и изпълнение.

48 Квалифицирането на нотариусите в различни държави членки остава свързано със спецификите на съответните правни системи, тъй като, както изтъква и Комисията в писменото си становище, Регламент № 1215/2012 няма за цел да наложи определена организация на правосъдието. Всъщност, както следва от съображение 4 от него, целта на този регламент се състои в уеднаквяването на правилата за решаване на спорове за компетентност по граждански и търговски дела, за да се осигури бързо и опростено признаване и изпълнение на съдебните решения, постановявани в държавите членки (решение от 9 март 2017 г., Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, т. 50).

49 Накрая, що се отнася до обратната дискриминация, за която запитващата юрисдикция повдига въпрос, от въведената с този регламент система е видно, че държавите членки признават и изпълняват съдебните решения, постановени от юрисдикциите на други държави членки по граждански или търговски дела, при условие че са спазени предвидените в същия регламент изисквания. Доколкото обаче в решение от 9 март 2017 г., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), Съдът е приел, че разпорежданията, издавани от нотариусите, действащи в рамките на производства по принудително изпълнение, не са постановени от съд или правораздавателен орган по смисъла на този регламент, тези разпореждания не могат да се квалифицират като „съдебно решение“ по смисъла на член 2, буква а) от същия и не могат да бъдат в обращение въз основа на посочения регламент, без това положение да доведе до обратна дискриминация (вж. в този смисъл решение от 6 ноември 2019 г., EOS Matrix, C-234/19, непубликувано, EU:C:2019:986, т. 26 и цитираната съдебна практика).

50 Освен това, както е видно от представеното от хърватското правителство становище, в хърватския правен ред съществуват алтернативни средства за съдебна защита, а именно образуваното пред съд заповедно производство, с които средства могат да се отстранят евентуалните неудобства, произтичащи от предоставянето на нотариусите на правомощия да издават разпореждания за принудително изпълнение в производствата по принудително изпълнение. В това отношение посоченото правителство изтъква, че макар съгласно член 446, втора алинея от Гражданския процесуален закон допустимостта на такова средство за съдебна защита да е обусловено от наличието на правен интерес съгласно това производство, в трета алинея от този член е предвидена презумпция за наличие на такъв интерес, при положение че ответникът пребивава в чужбина. Запитващата юрисдикция следва да провери този аспект.

51 Що се отнася, на второ място, до тълкуването на член 47 от Хартата, според запитващата юрисдикция липсата на състезателен характер на производството по принудително изпълнение въз основа на автентичен документ, образувано пред нотариусите, представлява нарушение на правото на ефективни правни средства за защита.

52 В това отношение следва да се припомни, че макар Съдът да е установил в точка 58 от решение от 9 март 2017 г., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), че в Хърватия производството, в което нотариус разглежда заявление за издаване на разпореждане за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ не е състезателно, той е констатирал също че достъпът до съд е гарантиран, тъй като нотариусите упражняват предоставените им правомощия в рамките на производство по принудително изпълнение под контрола на съд, пред който длъжникът има възможност да подаде възражение срещу разпореждането за принудително изпълнение, издадено от нотариус.

53 Ето защо, доколкото запитващата юрисдикция не е представила други данни, от липсата на състезателен характер на производството по принудително изпълнение въз основа на автентичен документ не може да се направи извод, че това производство се провежда в нарушение на член 47 от Хартата.

54 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че член 18 ДФЕС и член 47 от Хартата трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба, която оправомощава нотариусите, действащи в рамките на предоставените им правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на автентичен документ, да издават разпореждания за принудително изпълнение, които, както е видно от решение от 9 март 2017 г., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), не могат да бъдат признати и изпълнени в друга държава членка.

По съдебните разноски

55 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разноските, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

Член 18 ДФЕС и член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба, която оправомощава нотариусите, действащи в рамките на предоставените им правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на автентичен документ, да издават разпореждания за принудително изпълнение, които, както е видно от решение от 9 март 2017 г., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), не могат да бъдат признати и изпълнени в друга държава членка.

Подписи